

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 20. septembra 2018 *

„Pritožba – Državne pomoči – Digitalna televizija – Pomoč za uvedbo digitalne prizemne televizije na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih v Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha (avtonomna skupnost Kastilja-Manča, Španija) – Subvencije za operaterje platform digitalne prizemne televizije – Sklep o delni nezdružljivosti ukrepov pomoči z notranjim trgom – Pojem ‚državna pomoč‘ – Prednost – Storitev splošnega gospodarskega pomena – Opredelitev – Polje proste presoje držav članic“

V zadevi C-114/17 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 3. marca 2017,

Kraljevina Španija, ki jo zastopa M. J. García-Valdecasas Dorrego, agentka,

pritožnica,

druga stranka v postopku je

Evropska komisija, ki jo zastopajo R. Lyal, B. Stromsky, C. Urraca Caviedes in P. Němečková, agenti,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi T. von Danwitz, predsednik senata, C. Vajda, E. Juhász, sodnika, K. Jürimäe (poročevalka), sodnica, in C. Lycourgos, sodnik,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodna tajnica: L. Carrasco Marco, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 7. marca 2018,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 8. maja 2018

izreka naslednjo

* Jezik postopka: španščina.

Sodbo

- 1 Kraljevina Španija s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 15. decembra 2016, Španija/Komisija (T-808/14, v nadaljevanju: izpodbijana sodba, neobjavljena, EU:T:2016:734), s katero je to zavrnilo njeno tožbo za razglasitev ničnosti Sklepa Komisije C(2014) 6846 final z dne 1. oktobra 2014 o državni pomoči SA.27408 ((C 24/10) (ex NN 37/10, ex CP 19/09)), ki so jo izvedli organi Kastilje in Manče za uvedbo digitalne prizemne televizije na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih.

Pravni okvir

- 2 Člen 84 Poslovnika Splošnega sodišča v različici, ki se uporablja za postopek, v katerem je bila izdana izpodbijana sodba (v nadaljevanju: Poslovnik Splošnega sodišča), naslovljen „Novi razlogi“, določa:

„1. Navajanje novih razlogov med postopkom ni dovoljeno, razen če ti izhajajo iz pravnih in dejanskih okoliščin, ki so se pojavile med postopkom.

2. Po potrebi se novi razlogi navedejo med drugo izmenjavo vlog in se kot taki opredelijo. Če se za pravne in dejanske okoliščine, ki upravičujejo navajanje novih razlogov, izve po drugi izmenjavi vlog ali po odločitvi, da se ta izmenjava vlog ne dovoli, zadevna glavna stranka navede nove razloge, takoj ko za te okoliščine izve.

3. Brez poseganja v poznejšo odločbo Splošnega sodišča glede dopustnosti novih razlogov predsednik drugim strankam omogoči odgovor na te razloge.“

- 3 Člen 86 tega poslovnika, naslovljen „Prilagoditev tožbe“, določa:

„1. Kadar se akt, katerega razglasitev ničnosti se predlaga, nadomesti ali spremeni z drugim aktom, ki ima enak predmet, lahko tožeča stranka pred koncem ustnega dela postopka ali pred odločitvijo Splošnega sodišča, da bo odločilo brez ustnega dela postopka, tožbo prilagodi, da bi upoštevala ta novi dejavnik.

2. Prilagoditev tožbe se izvede z ločenim aktom ter v roku, ki je določen v členu 263, šesti odstavek, PDEU in v katerem se lahko predlaga razglasitev ničnosti akta, ki utemeljuje prilagoditev tožbe.

[...]

4. Prilagoditvena vloga vsebuje:

(a) prilagojene predloge;

(b) po potrebi prilagojene razloge in trditve;

(c) po potrebi dokaze in dokazne predloge, povezane s prilagoditvijo predlogov.

5. Prilagoditveni vlogi se priloži akt, ki utemeljuje prilagoditev tožbe. Če tožeča stranka tega akta ne predloži, ji sodni tajnik določi razumen rok za njegovo predložitev. Če tožeča stranka v tako določenem roku tega akta ne predloži, Splošno sodišče odloči, ali je zaradi nespoštovanja te zahteve vloga o prilagoditvi tožbe nedopustna.

6. Brez poseganja v poznejšo odločbo Splošnega sodišča glede dopustnosti vloge o prilagoditvi tožbe predsednik toženi stranki določi rok, v katerem lahko na to vlogo odgovori.

[...]"

Dejansko stanje

- 4 Splošno sodišče je dejansko stanje predstavilo v točkah od 1 do 24 izpodbijane sodbe. Za potrebe tega postopka jih je mogoče povzeti tako.
- 5 Obravnavana zadeva se nanaša na niz ukrepov, ki so jih španski organi sprejeli v okviru prehoda z analogne na digitalno radiodifuzijo v Španiji v Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha (avtonomna skupnost Kastilja-Manča, Španija) (v nadaljevanju: zadevni ukrep).
- 6 Kraljevina Španija je vzpostavila regulativni okvir za spodbujanje postopka prehoda z analogne na digitalno radiodifuzijo z razglasitvijo zlasti Ley 10/2005 de Medidas Urgentes para el Impulso de la Televisión Digital Terrestre, de Liberalización de la Televisión por Cable y de Fomento del Pluralismo (zakon 10/2005 o nujnih ukrepih za razvoj digitalne prizemne televizije, liberalizacijo kabelske televizije in podporo pluralnosti) z dne 14. junija 2005 (BOE št. 142 z dne 15. junija 2005, str. 20562) in Real Decreto 944/2005 por el que se aprueba el Plan técnico nacional de la televisión digital terrestre (kraljevi odlok št. 944/2005 o odobritvi nacionalnega tehničnega načrta za digitalno prizemno televizijo) z dne 29. julija 2005 (BOE št. 181 z dne 30. julija 2005, str. 27006). S tem kraljevim odlokom je bilo nacionalnim zasebnim oziroma javnim izdajateljem televizijskega programa naloženo, da morajo zagotoviti, da bi lahko 96 % oziroma 98 % prebivalstva imelo dostop do digitalne prizemne televizije (v nadaljevanju: DPT).
- 7 Španski organi so za izvedbo prehoda z analogne televizije na DPT špansko ozemlje razdelili na tri območja, imenovana „območje I“, „območje II“ in „območje III“. Območje II v obravnavani zadevi zajema manj urbanizirane in oddaljene regije, ki pomenijo 2,5 % španskega prebivalstva. Ker izdajatelji televizijskega programa na tem območju niso imeli tržnega interesa, niso investirali v digitalizacijo, zaradi česar so španski organi vzpostavili javno financiranje.
- 8 Consejo de Ministros (svet ministrov, Španija) je septembra 2007 sprejel nacionalni načrt prehoda na DPT, katerega cilj je bil doseči delež pokritosti španskega prebivalstva s storitvijo DPT, podoben deležu pokritosti tega prebivalstva, ki ga je leta 2007 dosegala analogna televizija, to je več kot 98 % navedenega prebivalstva ter 99,96 % prebivalstva v avtonomni skupnosti Kastilja-Manča.
- 9 Španski organi so za dosego ciljev glede pokritja, določenih za DPT, predvideli dodelitev javnega financiranja, zlasti za podporo postopku prizemne digitalizacije na območju II in še posebej v delih avtonomne skupnosti Kastilja-Manča, ki jo zajema to območje.
- 10 Ministerio de Industria, Turismo y Comercio (ministrstvo za industrijo, turizem in trgovino, Španija) (v nadaljevanju: MITT) je februarja 2008 sprejelo sklep, katerega namen je bil izboljšati telekomunikacijsko infrastrukturo ter določiti merila in razporeditev financiranja ukrepov za razvoj informacijske družbe v okviru načrta, imenovanega „načrt Avanza“. Proračun, odobren s tem sklepom, je bil delno dodeljen za digitalizacijo televizije na območju II.
- 11 Ta digitalizacija se je izvajala med julijem in novembrom 2008. MITT je nato preneslo sredstva avtonomnim skupnostim, ki so preostale operativne stroške pokrile iz svojih proračunov.
- 12 Svet ministrov je oktobra 2008 odločil, da dodeli dodatna sredstva za razširitev in dokončanje pokritja z DPT v okviru projektov prehoda na digitalno tehnologijo, ki naj bi se izvedli v prvi polovici leta 2009.
- 13 Nato so avtonomne skupnosti začele s postopkom razširitve. Za to so organizirale javne razpise ali pa so za to razširitev zadolžile zasebna podjetja. V nekaterih primerih so avtonomne skupnosti za navedeno razširitev pooblastile občine.

- 14 Drugače od večine drugih španskih avtonomnih skupnosti, avtonomna skupnost Kastilja-Manča ni organizirala javnih razpisov za razširitev pokritja z digitalno televizijo. Organi te avtonomne skupnosti so uporabili poseben postopek, določen z Decreto 347/2008 por el que se regula la concesión de subvenciones directas para la ejecución del plan de transición a la televisión digital terrestre en Castilla-La Mancha (odlok št. 347/2008 o dodelitvi neposrednih nepovratnih sredstev za izvajanje načrta prehoda na digitalno prizemno televizijo v Kastilji-Manči) z dne 2. decembra 2008 (*Diario oficial de Castilla-La Mancha* št. 250 z dne 5. decembra 2008, str. 38834).
- 15 Odlok št. 347/2008 je lastnikom obstoječih centrov za razpošiljanje signala določil neposredno dodelitev sredstev, potrebnih za digitalizacijo. Če so bili centri za razpošiljanje signala v lasti lokalne skupnosti, je ta sklenila pogodbo z vlado Kastilje-Manče za pridobitev financiranja teh centrov. Lokalne skupnosti so pozneje kupile digitalno opremo pri svojem telekomunikacijskem operaterju in temu v podizvajanje prenesle namestitev, upravljanje in vzdrževanje opreme. Kadar so bili ti centri za razpošiljanje signala v lasti zasebnega telekomunikacijskega operaterja, je ta s to vlado sklenil pogodbo za pridobitev sredstev, potrebnih za digitalizacijo opreme. Ker je bilo treba vzpostaviti 20 novih centrov za razpošiljanje signala, jih je bilo 14 zgrajenih na podlagi pogodb, sklenjenih med navedeno vlado in lokalnimi skupnostmi, 6 pa na podlagi pogodbe, sklenjene med to vlado in telekomunikacijskim operaterjem.
- 16 Vlada Kastilje-Manče je financirala nakup digitalne opreme, njeno namestitev ter stroške upravljanja in vzdrževanja za prvi dve leti za vsak posamezni digitalizirani center za razpošiljanje signala. Tako je bilo 475 centrov za razpošiljanje signala v lasti lokalne skupnosti, 141 pa so bila dodeljena sredstva dveh telekomunikacijskih operaterjev, in sicer družb Telecom CLM in Abertis Telecom Terrestre S.A. (v nadaljevanju: Abertis).
- 17 Evropska komisija je 14. januarja in 18. maja 2009 prejela dve pritožbi, po eni strani od družbe Radiodifusión Digital SL, lokalnega operaterja telekomunikacij in prizemne televizije, in po drugi strani od družbe SES Astra SA. Predmet pritožb je bila domnevna shema državne pomoči, ki so jo španski organi sprejeli v zvezi s preklpom z analogne televizije na DPT na območju II. Po navedbah pritožnic je bil ta sistem nepriglašena pomoč, ki lahko povzroča izkrivljanje konkurence med platformo prizemnega prenosa in platformo satelitskega prenosa. Poleg tega je družba Radiodifusión Digital trdila, da zadevni ukrep ustvarja izkrivljanje konkurence med nacionalnimi in lokalnimi operaterji.
- 18 Z dopisom z dne 29. septembra 2010 je Komisija uradno obvestila Kraljevino Španijo o svoji odločitvi, da bo sprožila postopek iz člena 108(2) PDEU v zvezi z zadevnim ukrepom v avtonomni skupnosti Kastilja-Manča. Istega dne je Komisija to državo članico obvestila o začetku ločenega postopka v zvezi s to shemo pomoči za celotno špansko ozemlje, razen za avtonomno skupnost Kastilja-Manča (UL 2010, C 337, str. 17).
- 19 Komisija je 19. junija 2013 sprejela Sklep 2014/489/EU o državni pomoči SA.28599 ((C 23/10) (ex NN 36/10, ex CP 163/09)) Kraljevine Španije za uvedbo digitalne prizemne televizije na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih (zunaj avtonomne skupnosti Kastilja in Manča) (UL 2014, L 217, str. 52).
- 20 Komisija je nato sprejela Sklep C(2014) 6846 final, katerega člen 1 v prvem odstavku določa, da je državna pomoč, dodeljena operaterjema prizemne televizijske platforme Telecom CLM in Abertis za izboljšanje centrov za razpošiljanje signala, gradnjo novih centrov za razpošiljanje signala in zagotavljanje digitalnih storitev ter/ali upravljanje in vzdrževanje na območju II avtonomne skupnosti Kastilje-Manče, izvršena v nasprotju s členom 108(3) [PDEU] in da ni združljiva z notranjim trgov. Drugi odstavek člena 1 navedenega sklepa razglasi za nezakonito in nezdružljivo državno pomoč, dodeljeno za namestitev satelitskih sprejemnikov za prenos signalov za družbo Hispasat SA na tem območju.

- 21 V skladu s členom 3(1) Sklepa C(2014) 6846 final je Komisija Kraljevini Španiji odredila, naj od družb Telecom CLM, Abertis in Hispasat izterja nezdružljivo pomoč, ki je bila dodeljena na podlagi zadevnega ukrepa.
- 22 Komisija je v obrazložitvi tega sklepa na prvem mestu menila, da so bili različni instrumenti, sprejeti na centralni ravni, ter pogodbe, sklenjene med MITT in avtonomnimi skupnostmi, temelj sistema pomoči za razširitev DPT na območju II. V praksi naj bi avtonomne skupnosti uporabile smernice španske vlade o razširitvi DPT.
- 23 Na drugem mestu je Komisija ugotovila, da je treba zadevni ukrep šteti za državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU. Po mnenju te institucije sta družbi Abertis in Telecom CLM neposredni upravičenki do zadevne pomoči, saj sta bili s tem, da sta prejeli javna sredstva za digitalizacijo lastne opreme ali gradnjo novih centrov za razpošiljanje signala, deležni gospodarske prednosti. Kadar so občinski organi delovali kot omrežni operaterji, so prejeli tudi neposredno pomoč. Prednost tega ukrepa naj bi bila selektivna, saj naj bi se nanašala le na podjetja, ki so dejavna na trgu prizemne platforme, omrežni operaterji pa naj ne bi bili izbrani na podlagi javnega razpisa, ampak posebnega postopka. Zato naj bi neposredna izbira teh operaterjev pripeljala do izključitve vseh drugih morebitnih konkurentov, ponudnikov prizemne tehnologije. Glede na to, da naj bi bili satelitska platforma in prizemna platforma v medsebojni konkurenci, naj bi zadevni ukrep zlasti izkrivljal konkurenco med tema dvema platformama.
- 24 Na tretjem mestu je Komisija presodila, da zadevnega ukrepa ni mogoče šteti za državno pomoč, ki bi bila na podlagi člena 107(3)(c) PDEU združljiva z notranjim trgov, kljub dejstvu, da je bil namen tega ukrepa uresničiti natančno opredeljen cilj skupnega interesa, in da gre za nedelovanje zadevnega trga. Po njenem mnenju ta ukrep ni sorazmeren in ni ustrezen instrument za zagotavljanje pokritosti z nekodiranimi kanali za prebivalce na območju II avtonomne skupnosti Kastilje-Manče, ker se z njim ni upoštevalo načelo tehnološke nevtralnosti.
- 25 Na četrtem mestu je Komisija ugotovila, da zadevnega ukrepa ni mogoče utemeljiti na podlagi člena 106(2) PDEU, ker upravljanje prizemne platforme ni dovolj jasno opredeljeno kot javna storitev in zaradi neobstoja akta o dodelitvi te javne storitve operaterju določene platforme.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 26 Kraljevina Španija je s tožbo, ki jo je 12. decembra 2014 vložila v sodnem tajništvu Splošnega sodišča, predlagala razglasitev ničnosti sklepa C(2014) 6846 final.
- 27 V utemeljitev tožbe je Kraljevina Španija navedla pet tožbenih razlogov. Prvi tožbeni razlog se je nanašal na kršitev člena 107(1) PDEU, ker naj bi Komisija nepravilno ugotovila obstoj državne pomoči. Drugi tožbeni razlog, ki je bil naveden podredno, se je nanašal na združljivost zadevnega ukrepa z notranjim trgov. Povezan je bil z neupoštevanjem pogojev za odobritev iz člena 106(2) PDEU in člena 107(3)(c) PDEU. Kraljevina Španija se je v okviru tretjega tožbenega razloga sklicevala na kršitev postopkovnih pravil. Četrty, podredno uveljavljani tožbeni razlog, se je nanašal na zahtevo za vračilo pomoči in se z njim zatrjuje kršitev načel pravne varnosti, enakega obravnavanja, sorazmernosti in subsidiarnosti. S petim tožbenim razlogom je Kraljevina Španija podredno navajala kršitev temeljne pravice do obveščenosti.
- 28 Komisija je sprejela Sklep C(2015) 7193 final z dne 20. oktobra 2015, da bi se popravile napake v Sklepu C(2014) 6846 final, glede družbe Hispasat. Po tem popravku v členu 1, prvi pododstavek, Sklepa C(2014) 6846 final, se je izraz „opravljanje storitev“ nadomestil z izrazom „oprema“. Poleg tega je Komisija črtala drugi odstavek člena 1 Sklepa C(2014) 6846 final in spremenila člen 3(1) tega sklepa. Komisija ni več vztrajala pri ugotovitvi obstoja z notranjim trgov nezdružljive nezakonite državne

pomoči, podeljene za namestitve satelitskih sprejemnikov za prenos signalov družbe Hispasat na območju II avtonomne skupnosti Kastilje-Manče, ki bi jo moral ta operater vrniti zadevni državi članici.

- 29 Kraljevina Španija je z dopisom, vloženim v sodnem tajništvu Splošnega sodišča 23. decembra 2015, navedla, da je v skladu s členom 84 Poslovnika Splošnega sodišča vložila nov tožbeni razlog po spremembi člena 1, prvi odstavek, Sklepa C(2014) 6846 final s Sklepom C(2015) 7193 final. Komisija je 28. januarja 2016 posredovala svoje stališče glede tega dopisa.
- 30 V izpodbijani sodbi je Splošno sodišče, potem ko je ta novi razlog razglasilo za dopusten, tega zavrnilo kot neutemeljenega. Prav tako je zavrnilo vseh pet tožbenih razlogov za razglasitev ničnosti, ki jih je navedla Kraljevina Španija v tožbi z dne 12. decembra 2014.

Predlogi strank

- 31 Kraljevina Španija s pritožbo Sodišču predlaga, naj:
- izpodbijano sodbo razveljavi;
 - Sklep C(2014) 6846 final razglasi za ničen, in
 - Komisiji naloži plačilo stroškov.
- 32 Komisija Sodišču predlaga, naj pritožbo zavrne in Kraljevini Španiji naloži plačilo stroškov.

Pritožba

- 33 V utemeljitev svoje pritožbe Kraljevina Španija navaja tri pritožbene razloge.
- 34 Na obravnavi pred Sodiščem je Kraljevina Španija navedla nov pritožbeni razlog na podlagi člena 127 Poslovnika Sodišča.

Dopustnost novega pritožbenega razloga, predstavljenega na obravnavi

- 35 Kraljevina Španija s svojim novim pritožbenim razlogom, navedenim na obravnavi, v bistvu trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker ni po uradni dolžnosti ugotovilo neobstoja obrazložitve Sklepa C(2014) 6846 final glede selektivnosti zadevnega ukrepa.
- 36 Kraljevina Španija ta novi pritožbeni razlog opira na sodbo z dne 20. decembra 2017, Comunidad Autónoma de Galicia in Retegal/Komisija (C-70/16 P, EU:C:2017:1002), in meni, da ta sodba pomeni pravni element, ki se je pokazal med postopkom, v smislu člena 127 Poslovnika Sodišča in tako upravičuje predložitev navedenega pritožbenega razloga v postopku.
- 37 Komisija meni, da ta novi pritožbeni razlog ni dopusten.
- 38 Opozoriti je treba, da v skladu s členom 127(1) Poslovnika Sodišča navajanje novih razlogov med postopkom ni dovoljeno, razen če ti izhajajo iz pravnih in dejanskih okoliščin, ki so se pojavile med postopkom.
- 39 V obravnavani zadevi pa sodbe z dne 20. decembra 2017, Comunidad Autónoma de Galicia in Retegal/Komisija (C-70/16 P, EU:C:2017:1002), ni mogoče šteti za pravno okoliščino, ki se je pojavila med postopkom. Kot namreč izhaja zlasti iz točk 59 in 61 te sodbe, ta le potrjuje zahteve glede

utemeljitve preizkusa pogoja selektivnosti ukrepa pomoči, ki izhajajo iz sodb z dne 21. decembra 2016, Komisija/Hansestadt Lübeck (C-524/14 P, EU:C:2016:971) in Komisija/World Duty Free Group in drugi (C-20/15 P in C-21/15 P, EU:C:2016:981), razglašanih pred vložitvijo pritožbe Kraljevine Španije. Sodbe, ki potrjuje pravni položaj, ki je pritožnici znan ob vložitvi njene pritožbe, namreč ni mogoče šteti za element, ki omogoča sklicevanje na nov pritožbeni razlog.

40 Zato je treba novi pritožbeni razlog, ki ga je navedla Kraljevina Španija, zavreči kot nedopusten.

Prvi pritožbeni razlog

Trditve strank

- 41 V prvem pritožbenem razlogu Kraljevina Španija trdi, da je v točki 48 izpodbijane sodbe pravo napačno uporabljeno, ker je v tej točki Splošno sodišče navedlo, da Sklep C(2015) 7193 final ni povzročil nobene nove obveznosti za to državo članico. Ta presoja naj bi bila v nasprotju s členom 1 Sklepa C(2014) 6846 final pred njegovo spremembo in naj bi pomenila napačno uporabo prava glede načel dobrega upravljanja in pravne varnosti ter glede pojma državne pomoči v smislu člena 107 PDEU.
- 42 Kraljevina Španija na prvem mestu meni, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker Sklep C(2015) 7193 final pomeni bistveno spremembo Sklepa C(2014) 6846 final, tako da bi moralo Splošno sodišče ugotoviti, da je Sklep C(2015) 7193 final pripeljal do nove obveznosti za Kraljevino Španijo.
- 43 V zvezi s tem ta država članica trdi, da elementi, na katere se je oprlo Splošno sodišče, niso mogli pripeljati do ugotovitve, do katere je to prišlo. Prvič, z vidika terminologije naj „dobava digitalne opreme“ ne bi spadala niti pod pojem „izboljšanje centrov za razpošiljanje signala“ niti pod pojem „gradnja novih centrov za razpošiljanje signala“. Dalje, ker naj pojem „dobava digitalne opreme“ ne bi bil določen v Sklepu C(2014) 6846 final, naj ne bi bilo mogoče količinsko opredeliti prednosti, ki naj bi jo zadevni operaterji prejeli iz tega naslova. Nazadnje, ta ugotovitev naj ne bi izhajala iz točke 197 obrazložitve tega sklepa.
- 44 Drugič, Kraljevina Španija meni, da Splošno sodišče s tem, da je ugotovilo, da sporna sprememba ni povzročila nobenih novih obveznosti za to državo članico, ni upoštevalo načel dobrega upravljanja in pravne varnosti. Splošno sodišče bi moralo ugotoviti, da je bila Komisija dolžna spoštovati pravico te države članice predstaviti pripombe pred sprejetjem Sklepa C(2015) 7193 final, ker naj bi Komisija spremenila opis zadevnega ukrepa in ker naj bi se znesek, ki ga je treba vrniti, dvignil z 11,3 na 43,8 milijona EUR. Poleg tega naj Komisija v nasprotju s pravilom vzporednosti procesnih zahtev, ki je navedeno v točki 45 izpodbijane sodbe, Sklepa C(2015) 7193 final ne bi sprejela v skladu z istimi procesnimi pravili, kot so ugotovljena za sprejetje Sklepa C(2014) 6846 final.
- 45 Kraljevina Španija na tretjem mestu trdi, da je navedena sprememba bistveno vplivala na vsebino zadevnega ukrepa, opredeljenega kot „državna pomoč“ v smislu člena 107 PDEU.
- 46 Komisija trdi, da je ta pritožbeni razlog brezpredmeten, ker ne bi mogel pripeljati do razveljavitve izpodbijane sodbe. Ta pritožbeni razlog bi kvečjemu lahko povzročil razglasitev ničnosti Sklepa C(2015) 7193 final, kar pa ne vpliva na Sklep C(2014) 6846 final v prvotni različici.

Presoja Sodišča

- 47 V skladu s členom 170(1) Poslovnika Sodišča pritožba ne more spreminjati predmeta postopka pred Splošnim sodiščem.

- 48 Ker gre za vprašanje v zvezi z dopustnostjo ničnostne tožbe, vložene pri Splošnem sodišču, jo mora Sodišče preveriti po uradni dolžnosti (glej po analogiji sodbo z dne 29. novembra 2007, Stadtwerke Schwäbisch Hall in drugi/Komisija, C-176/06 P, neobjavljena, EU:C:2007:730, točka 18). Poleg tega sta bili stranki pozvani, naj podata pripombe glede tega vprašanja, ki ga Sodišče obravnava po uradni dolžnosti.
- 49 Sodišče je že odločilo, da preizkus v skladu s členom 170(1) Poslovnika Sodišča zahteva presojo obsega predlogov, podanih na prvi stopnji, in predmeta spora pred Splošnim sodiščem (glej v tem smislu sodbo z dne 14. novembra 2017, British Airways/Komisija, C-122/16 P, EU:C:2017:861, točka 54).
- 50 Ker je namreč Kraljevina Španija v tožbi pred Splošnim sodiščem predlagala razveljavitev Sklepa C(2014) 6846 final in ker je bil Sklep C(2015) 7193 final sprejet po tem predlogu, je treba ugotoviti, ali je zadevna država članica poskušala doseči tudi razglasitev ničnosti Sklepa C(2015) 7193 final s prilagoditvijo svoje tožbe.
- 51 V točki 36 izpodbijane sodbe je Splošno sodišče navedlo, da je Kraljevina Španija z novim tožbenim razlogom, vloženim na podlagi člena 84 Poslovnika Splošnega sodišča, izpodbijala spremembo Sklepa C(2014) 6846 final s Sklepom C(2015) 7193 final. Na obravnavi pred Sodiščem je Kraljevina Španija navedla, da je z novim tožbenim razlogom pred Splošnim sodiščem nameravala prilagoditi tožbene predloge za ugotovitev ničnosti Sklepa C(2014) 6846 final za razširitev predmeta te tožbe na razglasitev ničnosti tega sklepa, kakor je bil spremenjen s Sklepom C(2015) 7193 final.
- 52 V skladu s sodno prakso Sodišča so predlogi strank načeloma nespremenljivi. Člen 86 Poslovnika Splošnega sodišča o prilagoditvi tožbe kodificira predhodno sodno prakso v zvezi z izjemami od tega načela nespremenljivosti (sodba z dne 9. novembra 2017, HX/Svet, C-423/16 P, EU:C:2017:848, točka 18 in navedena sodna praksa).
- 53 Ta člen 86 določa, da kadar se akt, katerega razglasitev ničnosti se predlaga, nadomesti ali spremeni z drugim aktom, ki ima enak predmet, lahko tožeča stranka pred koncem ustnega dela postopka ali pred odločitvijo Splošnega sodišča, da bo odločilo brez ustnega dela postopka, tožbo prilagodi, da bi upoštevala ta novi dejavnik.
- 54 Zato je treba navedeni člen 86 kot izjemo od načela nespremenljivosti razlagati ozko.
- 55 V tem primeru je Kraljevina Španija, kot izhaja iz točke 33 izpodbijane sodbe, po sprejetju Sklepa C(2015) 7193 final navedla nov tožbeni razlog na podlagi člena 84(1) Poslovnika Splošnega sodišča. Vendar ni sporno, da ta država članica ni zahtevala prilagoditve tožbe na podlagi člena 86 te uredbe.
- 56 Kot je generalna pravobranilka poudarila v točki 42 sklepnih predlogov, medtem ko člen 84 navedene uredbe tožeči stranki omogoča zgolj nove tožbene razloge, pa člen 86 iste uredbe omogoča spremembo predmeta tožbe, torej preoblikovanje svojih predlogov, kadar se kot v tem primeru akt, glede katerega se predlaga razglasitev ničnosti, nadomesti ali spremeni z drugim aktom, ki ima enak predmet.
- 57 V teh okoliščinah bi potrditev, da je Kraljevina Španija z uvedbo novega tožbenega razloga v skladu s členom 84 Poslovnika Splošnega sodišča svojo tožbo prilagodila v smislu člena 86 tega poslovnika, tej določbi odvzela bistvo.
- 58 Te ugotovitve ne more omajati na obravnavi podana trditev Kraljevine Španije, v skladu s katero ta novi tožbeni razlog vsekakor izpolnjuje procesne zahteve v zvezi s prilagajanjem tožbe iz člena 86 Poslovnika Splošnega sodišča.

- 59 Kot je poudarila generalna pravobranilka v točki 46 sklepnih predlogov, prilagoditev tožbe namreč od tožeče stranke zahteva, da nedvoumno in dovolj jasno in natančno navede predmet spora in svoje predloge, da Splošno sodišče ne odloča *ultra petita*. Zato mora prilagoditvena vloga v skladu s členom 86(4)(a) Poslovnika Splošnega sodišča med drugim obsegati prilagojene predloge.
- 60 Novi tožbeni razlog, ki ga je navedla Kraljevina Španija pred Splošnim sodiščem in ki izrecno temelji na členu 84 Poslovnika Splošnega sodišča, in ne na členu 86 tega poslovnika, pa očitno ne izpolnjuje zahtev iz prejšnje točke te sodbe. Kraljevina Španija je namreč, kot je generalna pravobranilka ugotovila v točki 52 sklepnih predlogov, z dopisom z dne 23. decembra 2015, s katerim je vložila ta tožbeni razlog, izrecno vztrajala pri začetnih predlogih, to je razglasitvi ničnosti Sklepa C(2014) 6846 final.
- 61 Iz zgoraj navedenega izhaja, prvič, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je v točki 36 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je Kraljevina Španija z navedbo novega tožbenega razloga na podlagi člena 84 Poslovnika Splošnega sodišča predlagala razglasitev ničnosti Sklepa C(2015) 7193 final. Na podlagi tega je v točki 37 izpodbijane sodbe napačno ugotovilo, da je ta novi razlog dopusten.
- 62 Vendar iz sodne prakse Sodišča izhaja, da napačna uporaba prava s strani Splošnega sodišča ne povzroči razveljavitve izpodbijane sodbe, če je njen izrek utemeljen z drugimi pravnimi razlogi (sodba z dne 21. septembra 2017, Easy Sanitary Solutions in EUIPO/Group Nivelles, C-361/15 P in C-405/15 P, EU:C:2017:720, točka 73 in navedena sodna praksa).
- 63 Ker v obravnavanem primeru Kraljevina Španija ni mogla prilagoditi svoje tožbe na podlagi člena 84 Poslovnika Splošnega sodišča, je bilo treba novi tožbeni razlog, ki ga je uveljavljala pred Splošnim sodiščem in se je nanašal na Sklep C(2015) 7193 final, zavreči kot nedopusten, ker ta novi tožbeni razlog ni bil podan v utemeljitev ustrezno prilagojenih predlogov. Iz tega izhaja, da je izrek izpodbijane sodbe utemeljen z drugimi pravnimi razlogi.
- 64 Drugič, ker Kraljevina Španija ni prilagodila svojih predlogov za razglasitev ničnosti, podanih v postopku pred Splošnim sodiščem, da bi jih razširila na Sklep C(2015) 7193 final, prvi pritožbeni razlog, ki v bistvu graja Splošno sodišče, ker tega sklepa ni razglasilo za ničnega, razširja predmet spora pred Splošnim sodiščem v nasprotju s členom 170(1) Poslovnika Sodišča.
- 65 Prvi pritožbeni razlog je treba zato zavreči kot nedopusten.

Drugi pritožbeni razlog

- 66 Drugi pritožbeni razlog sestavljata dva dela.

Prvi del

– Trditve strank

- 67 V prvem delu drugega pritožbenega razloga Kraljevina Španija trdi, da je analiza Splošnega sodišča v točkah od 89 do 107 izpodbijane sodbe napačna, saj je to sodišče ugotovilo, da prvi pogoj iz sodbe z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) (v nadaljevanju: prvi pogoj Altmark), ni bil izpolnjen.
- 68 Prvič, Kraljevina Španija meni, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je presodilo, da španska zakonodaja ni jasno opredelila zadevne storitve splošnega gospodarskega pomena (v nadaljevanju: SSGP). V zvezi s tem naj bi Splošno sodišče analiziralo pravni okvir, vendar pa naj bi bila njegova presoja očitno napačna, ker Ley 32/2003 General de Telecomunicaciones (splošni zakon

32/2003 o telekomunikacijah) z dne 3. novembra 2003 (BOE št. 264 z dne 4. novembra 2003, str. 38890, v nadaljevanju: zakon št. 32/2003) upravljanje omrežij za razširjanje radijskih in televizijskih programov izrecno opredeljuje kot „storitev splošnega pomena“.

- 69 Prvič, napačna naj bi bila ugotovitev iz točke 102 izpodbijane sodbe, po kateri naj opredelitev zadevne storitve kot SSGP ne bi bila dovolj jasna, saj ta opredelitev velja za vse operaterje v telekomunikacijskem sektorju, in ne samo nekatere od njih. Ta ugotovitev naj bi bila v nasprotju s sodno prakso Splošnega sodišča, ki dopušča možnost podelitve take storitve vsem operaterjem v sektorju. Dalje, Splošno sodišče naj ne bi upoštevalo vseh aktov, s katerimi so španski organi zadevnim operaterjem podelili obveznosti javnih storitev, zlasti Odloka št. 347/2008 in pogodb o partnerstvu, ki določajo obveznosti javne službe v avtonomni skupnosti Kastilja-Manča. Nazadnje, Splošno sodišče naj bi v točki 102 izpodbijane sodbe napačno ugotovilo, da bi morala biti odgovornost za upravljanje SSGP dodeljena določenim podjetjem, če se ta podjetja lahko določi pozneje, v ločenem aktu. Poleg tega naj bi obstajalo protislovje med točko 104 izpodbijane sodbe, v kateri je Splošno sodišče razsodilo, da gre pri opredelitvi SSGP kot posebne platforme za očitno napako pri presoji, in točko 105 izpodbijane sodbe, ker naj bi Splošno sodišče potrdilo presojo Komisije glede neobstoja jasne opredelitve zadevne storitve kot SSGP.
- 70 Drugič, v točki 98 izpodbijane sodbe je Splošno sodišče preveč formalistično razlagalo sodbo z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), ker je menilo, da bi bilo treba preveriti, ali obstaja uradni dokument, ki izrecno ugotavlja obstoj javne storitve in določa naravo in trajanje obveznosti javnih storitev ter zadevna podjetja in ozemlje, ki jih te obveznosti zadevajo. Iz tega naj bi izhajala napačna razlaga te sodbe, na podlagi katere naj bi se zahtevalo samo, da obveznosti javne storitve „jasno izhajajo“ iz nacionalnega prava. Poleg tega naj bi formalistični pristop, ki ga je izbralo Splošno sodišče, izkrivljajal polje proste presoje, ki ga imajo države članice pri opredelitvi SSGP.
- 71 Kraljevina Španija poudarja, da zadevna država članica vsekakor določi pogoje za opravljanje SSGP v skladu z diskrecijsko pravico, ki jo ima. SSGP se tako lahko opredeli z enim ali več ločenimi in zaporednimi akti.
- 72 Tretjič, Splošno sodišče naj ne bi preučilo vseh upoštevnihih dokazov v zadevi in naj ne bi dovolj obrazložilo izpodbijane sodbe. Splošno sodišče naj ne bi upoštevalo dejstva, da je Komisija v okviru presoje zadevnega ukrepa štela, da so pogodbe, ki jih je sklenil Consejería de industria, energía y medio ambiente (sekretariat za industrijo, energijo in okolje) Kastilje-Manče, sestavni del zadevnega ukrepa, kot naj bi to izhajalo iz točke 39 obrazložitve spornega sklepa Komisije. Nepristranska in skrbna presoja vseh upoštevnihih elementov obravnavane zadeve naj bi od Komisije zahtevala, da preuči tudi te pogodbe. Zato naj bi ugotovitev iz točke 100 izpodbijane sodbe pomenila napačno uporabo prava. Poleg tega pa Splošno sodišče, čeprav je v točki 106 izpodbijane sodbe presodilo, da za ugotovitev obstoja SSGP nedelovanje trga ne zadostuje, po mnenju Kraljevine Španije ni oproščeno obveznosti podrobnejše presoje vprašanja obstoja SSGP.
- 73 Komisija meni, da je ta prvi del drugega pritožbenega razloga nedopusten in brezpredmeten.

– *Presoja Sodišča*

- 74 Kraljevina Španija v okviru prvega dela drugega pritožbenega razloga v bistvu trdi, da je Splošno sodišče pri presoji, kar zadeva prvi pogoj Altmark, večkrat napačno uporabilo pravo.
- 75 Prvič, glede domnevne napake, ki naj bi jo Splošno sodišče storilo pri analizi nacionalnega prava, je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča, kadar je Splošno sodišče ugotovilo ali presojalo dejstva, Sodišče pristojno le za to, da na podlagi člena 256 PDEU opravi nadzor nad pravno opredelitvijo teh dejstev in pravnimi posledicami, ki so iz tega izpeljane. Presoja dejstev torej, razen pri

izkrivljanju dokazov, predloženih Splošnemu sodišču, ni pravno vprašanje, ki bi bilo kot tako predmet nadzora Sodišča. Sodišče je tako glede preizkusa presoje Splošnega sodišča v zvezi z nacionalnim pravom v okviru pritožbe pristojno le za to, da preveri, ali je prišlo do izkrivljanja tega prava. V zvezi s tem mora biti izkrivljanje očitno razvidno iz listin iz spisa, ne da bi bilo treba opraviti novo presojo dejstev in dokazov (sodba z dne 26. aprila 2018, Cellnex Telecom in Telecom Castilla-La Mancha/Komisija, C-91/17 P in C-92/17 P, neobjavljena, EU:C:2018:284, točke od 67 do 69 in navedena sodna praksa).

- 76 Kar zadeva, prvič, presojo zakona 32/2003, je Splošno sodišče v točki 102 izpodbijane sodbe navedlo, da se opredelitev storitev splošnega pomena iz tega zakona nanaša na vse telekomunikacijske storitve, vključno z omrežji za oddajanje radijskih in televizijskih programov. Presodilo je, da zgolj dejstvo, da je neka storitev v nacionalnem pravu določena kot storitev splošnega pomena, ne pomeni, da je vsak operater, ki jo opravlja, pooblaščen za izpolnjevanje jasno opredeljenih obveznosti javne službe v smislu sodbe z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415). Poleg tega je po eni strani ugotovilo, da iz zakona 32/2003 ne izhaja, da bi imele v Španiji vse telekomunikacijske storitve naravo SSGP v smislu te sodbe, in po drugi, da ta zakon izrecno določa, da je treba storitve splošnega pomena v smislu navedenega zakona zagotavljati na podlagi pravil o svobodni konkurenci.
- 77 Po eni strani je treba ugotoviti, da Kraljevina Španija ni predložila nobenega elementa, na podlagi katerega bi bilo očitno razvidno, da je Splošno sodišče tako izkrivilo vsebino zakona 32/2003. Po drugi strani, ker ta država članica graja ugotovitev, do katere je Splošno sodišče prišlo na podlagi splošnosti tega zakona, in sicer, da iz tega zakona ni mogoče sklepati, da je bila operaterjem, ki upravljajo prizemno omrežje, naložena izvedba jasno opredeljenih obveznosti javne službe v skladu s prvim pogojem Altmark, je treba poudariti, da pri tej ugotovitvi ob upoštevanju dvoumnih elementov navedenega zakona, navedenih v točki 76 te sodbe, nikakor ni šlo za napačno uporabo prava (glej v tem smislu sodbo z dne 26. aprila 2018, Cellnex Telecom in Telecom Castilla-La Mancha/Komisija, C-91/17 P in C-92/17 P, neobjavljena, EU:C:2018:284, točki 71 in 72).
- 78 Drugič, trditev, da naj bi Splošno sodišče izkrivilo nacionalno pravo, ker ni upoštevalo Odloka št. 347/2008 in pogodb, navedenih v točki 72 te sodbe, ne more uspeti.
- 79 Najprej, čeprav namreč Kraljevina Španija v svoji pritožbi navaja zelo splošen povzetek vsebine tega odloka in teh pogodb, pa ne navaja, v čem konkretno naj bi šlo za izkrivljanje nacionalnega prava. Po drugi strani iz tega povzetka ni očitno razvidno, da je Splošno sodišče izkrivilo določbe zakona 32/2003.
- 80 Dalje, če je treba trditve Kraljevine Španije razlagati tako, da Splošnemu sodišču očita, da ni navedlo razlogov, zaradi katerih se ni sklicevalo na elemente nacionalnega prava iz točke 78 te sodbe, je treba opozoriti, da je samo Splošno sodišče pristojno za presojo dokazov, predloženih pred njim. To – s pridržkom obveznosti spoštovanja splošnih načel in postopkovnih pravil na področju dokaznega bremena in izvedbe dokazov ter njihovega neizkrivljanja – ni zavezano svoje presoje izrecno obrazložiti glede vrednosti vsakega dokaza, ki mu je predložen, zlasti kadar meni, da ta ni pomemben ali ni upošteven za rešitev spora (sodba z dne 26. aprila 2018, Cellnex Telecom in Telecom Castilla-La Mancha/Komisija, C-91/17 P in C-92/17 P, neobjavljena, EU:C:2018:284, točka 76 ter navedena sodna praksa).
- 81 Vendar Kraljevina Španija nikakor ne trdi, da naj bi Splošno sodišče kršilo obveznost spoštovanja splošnih načel in procesnih pravil na področju dokaznega bremena in izvedbe dokazov glede elementov, navedenih v točki 78 te sodbe.
- 82 Nazadnje, trditev Kraljevine Španije, ki se nanaša na napačno uporabo prava, ki naj bi jo Splošno sodišče storilo v točki 100 izpodbijane sodbe, je prav tako treba zavrnila.

- 83 Po eni strani namreč dejstvo, da naj bi v obravnavanem primeru šlo za nedelovanje zadevnega trga, v nasprotju s tem, kar trdi Kraljevina Španija, ni okoliščina, ki bi lahko vplivala na polje proste presoje, ki ga ima Splošno sodišče v zvezi s presojo upoštevnosti dokazov, ki so mu predloženi v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 80 te sodbe.
- 84 Poleg tega po drugi strani tako nedelovanje ni upoštevno pri ugotavljanju, ali so bila zadevna podjetja z javnim aktom dejansko pooblaščená za opravljanje obveznosti javne službe in ali so bile te obveznosti v tem aktu jasno opredeljene (glej v tem smislu sodbo z dne 20. decembra 2017, Comunidad Autónoma del País Vasco in drugi/Komisija, od C-66/16 P do C-69/16 P, EU:C:2017:999, točka 75).
- 85 Na drugem mestu je treba poudariti, da trditev Kraljevine Španije, da je Splošno sodišče v točki 98 izpodbijane sodbe napačno razlagalo sodbo z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), ni utemeljena.
- 86 Sodišče je namreč razsodilo, da prvi pogoj Altmark ne zahteva le ugotovitve, ali mora upravičeno podjetje dejansko izvajati obveznosti javne službe, ampak tudi, ali so te obveznosti jasno opredeljene v nacionalnem pravu. Ta pogoj sledi cilju preglednosti in pravne varnosti, s katerim se zahteva izpolnjevanje minimalnih meril glede obstoja enega ali več oblastvenih aktov, s katerim so dovolj natančno določeni vsaj narava, trajanje in področje uporabe obveznosti javne službe, ki so naloženi podjetjem, pooblaščenim za izpolnjevanje teh obveznosti. Brez jasne opredelitve teh objektivnih meril ne bi bilo mogoče preveriti, ali je določena dejavnost lahko zajeta s pojmom SSGP (sodba z dne 26. aprila 2018, Cellnex Telecom in Telecom Castilla-La Mancha/Komisija, C-91/17 P in C-92/17 P, neobjavljena, EU:C:2018:284, točka 44 in navedena sodna praksa).
- 87 Vendar iz tega izhaja, da Kraljevina Španija Splošnemu sodišču ne bi mogla očitati, da je v točki 98 izpodbijane sodbe uporabilo formalističen pristop, ker je zahtevalo obstoj oblastvenega akta, s katerim je zadevnemu operaterju podeljena naloga SSGP, katere narava je univerzalna in obvezna, ter navedbo narave in trajanja obveznosti javnih storitev ter zadevnih podjetij in ozemelj.
- 88 Tretjič, trditev Kraljevine Španije, ki se nanaša na napačno uporabo prava, ki naj bi jo Splošno sodišče storilo v točki 102 izpodbijane sodbe, ker naj ne bi upoštevalo dejstva, da je pooblastilo za opravljanje nalog javnih služb lahko opredeljeno v več različnih aktih, temelji na napačnem razumevanju te točke. Iz te točke namreč nikakor ni razvidno, da je Splošno sodišče to možnost izključilo.
- 89 Poleg tega Kraljevina Španija napačno razume točko 104 izpodbijane sodbe, saj je Splošno sodišče v tej točki zgolj ugotovilo, da ta država članica ni izpodbijala točke 183 obrazložitve spornega sklepa glede obstoja očitne napake španskih organov pri izbiri določene platforme. Zato trditev Kraljevine Španije, ki se nanaša na domnevno protislovje med točkama 104 in 105 izpodbijane sodbe, ni utemeljena.
- 90 Zato je treba prvi del prvega pritožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

Drugi del

– Trditve strank

- 91 Drugi del drugega pritožbenega razloga se nanaša na analizo četrtega pogoja iz sodbe z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) (v nadaljevanju: četrti pogoj Altmark), v točkah od 108 do 113 izpodbijane sodbe. Kraljevina Španija trdi, da je v točki 110 izpodbijane sodbe pravo napačno uporabljeno, ker je Splošno sodišče razsodilo, da primerjava s satelitsko tehnologijo ne zadošča za dokaz, da je zadevno podjetje najučinkovitejše.

- 92 Splošno sodišče naj ne bi preverilo, ali je Komisija, kot to zahteva sodna praksa Sodišča, skrbno in nepristransko preučila vse upoštevne elemente upravnega postopka, da bi utemeljila svoje ugotovitve glede neupoštevanja četrtega pogoja Altmark. Natančneje, Kraljevina Španija navaja, da je pred Splošnim sodiščem zatrjevala, da so ugotovitve Komisije, ki jih je izpeljala iz primerjalne socialno-ekonomske študije tehnoloških možnosti v zvezi z razširitvijo pokritja signala DPT v avtonomni skupnosti Kastilja-Manča z dne 9. septembra 2008 (v nadaljnjem besedilu: primerjalna študija iz leta 2008), napačne, saj ta država članica meni, da je bilo v študiji ugotovljeno, da se je zdelo primerno, da se razširitev storitev DPT v tej avtonomni skupnosti izvaja prek prizemne tehnologije. Poleg tega ta država članica trdi, da je bil pravilni nadzor njenega polja proste presoje glede opredelitve zadevne javne storitve preveriti, ali ponudniki niso bili izbrani na podlagi postopka oddaje javnega naročila in ali je raven nadomestila ustrezna.
- 93 Nazadnje, Kraljevina Španija opozarja na protislovje med izpodbijano sodbo ter sodbama z dne 26. novembra 2015, Abertis Telecom in Retevisión I/Komisija (T-541/13, neobjavljena, EU:T:2015:898) in Comunidad Autónoma de Cataluña in CTTI/Komisija (T-465/13, neobjavljena, EU:T:2015:900), v katerih je Splošno sodišče presodilo, da Komisija ni pravno zadostno utemeljila neupoštevanja četrtega pogoja Altmark. To naj bi tudi pomenilo, da je Splošno sodišče kršilo načelo učinkovitega izvajanja sodne oblasti.
- 94 Komisija navaja, da čeprav bi moralo Sodišče zavrniti prvi del drugega pritožbenega razloga, bi njegov drugi del vsekakor moral postati brezpredmeten, ker so pogoji iz sodbe z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), kumulativni.

– Presoja Sodišča

- 95 Ker se ta del drugega pritožbenega razloga nanaša na domnevno napako, ki naj bi jo Splošno sodišče storilo v zvezi s presojo četrtega pogoja Altmark, je treba poudariti, da ob upoštevanju, da so pogoji iz sodbe z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), kumulativni, dejstvo, da je presoja Splošnega sodišča, v skladu s katero eden od teh pogojev ni izpolnjen, napačna, ne more pripeljati do razveljavitve izpodbijane sodbe, če v tej sodbi poleg tega ni napačno uporabljeno pravo, kar zadeva presojeno enega od ostalih pogojev (sodba z dne 20. decembra 2017, Španija/Komisija, C-81/16 P, EU:C:2017:1003, točka 57 in navedena sodna praksa).
- 96 Iz preučitve prvega dela drugega pritožbenega razloga pa je razvidno, da Splošno sodišče s tem, da je zavrnilo trditve Kraljevine Španije, s katerimi je ta izpodbijala ugotovitve spornega sklepa, na podlagi katerih je Komisija sklenila, da prvi pogoj Altmark ni bil izpolnjen, ni napačno uporabilo prava.
- 97 V teh okoliščinah je treba drugi del drugega pritožbenega razloga zavrniti kot brezpredmeten.

Tretji pritožbeni razlog

Trditve strank

- 98 S tretjim pritožbenim razlogom Kraljevina Španija zatrjuje, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je v točki 139 izpodbijane sodbe ugotovilo, da zadevni ukrep ni bil združljiv z notranjim trgov, ker se z njim ni spoštovalo načelo tehnološke nevtralnosti. Splošno sodišče naj bi to ugotovilo nepravilno, čeprav naj bi se s primerjalno analizo iz leta 2008 izvedla primerjava med stroški satelitske in prizemne platforme.
- 99 Kot je razvidno iz točk od 132 do 138 izpodbijane sodbe, naj bi Komisija presodila, da ta študija ne dokazuje bistvene razlike med stroški teh dveh platform in da rezultati navedene študije niso bili zanesljivi. Splošno sodišče naj s potrditvijo presoje Komisije o neupoštevanju načela tehnološke

nevtralnosti ne bi izvajalo sodnega nadzora v skladu s sodno prakso, ki izhaja iz sodbe z dne 15. februarja 2005, Komisija/Tetra Laval (C-12/03 P, EU:C:2005:87, točka 39). Natančneje, Kraljevina Španija v bistvu trdi, da „pomanjkljivosti“ primerjalne študije iz leta 2008, ki jih je Splošno sodišče ugotovilo v točkah 143, 145 in 148 izpodbijane sodbe dejansko izhajajo iz napačnih metodoloških predpostavk Komisije, ki jih Splošno sodišče ni preverilo. Ta država članica na tej podlagi sklepa, da je ta pristop pravilen in da je ključnega pomena za razumevanje razlogov, zaradi katerih je bila satelitska platforma dražja od prizemne, zlasti zaradi že obstoječe prizemne infrastrukture.

- 100 Komisija trdi, da so trditve, navedene v utemeljitev tretjega pritožbenega razloga, nedopustne oziroma neupoštevne in vsekakor neutemeljene.

Presoja Sodišča

- 101 S tretjim pritožbenim razlogom Kraljevina Španija trdi, da Splošno sodišče ni ustrezno izvršilo sodnega nadzora, ker je v točki 139 izpodbijane sodbe presodilo, da trditev te države članice, ki se nanaša na primerjalno študijo iz leta 2008, ne dokazuje, da je Komisija napačno ugotovila nezdružljivost zadevnega ukrepa z notranjim trgom.
- 102 Ugotoviti je treba, da s trditvami, ki jih je Kraljevina Španija navedla v podporo temu tožbenemu razlogu, ta pravzaprav zatrjuje, da Splošno sodišče ni ustrezno upoštevalo primerjalne študije iz leta 2008, kar pomeni izpodbijanje presoje dokazov, ki jo je opravilo Splošno sodišče.
- 103 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pa presoja dejstev in dokazov ni, razen ob njihovem izkrivljanju, pravno vprašanje, ki je kot tako predmet nadzora Sodišča v okviru pritožbe (sodba z dne 20. decembra 2017, Comunidad Autónoma de Galicia in Retegal/Komisija, C-70/16 P, EU:C:2017:1002, točka 47 in navedena sodna praksa).
- 104 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča v okviru nadzora, ki ga sodišči Unije izvajata nad zapletenimi gospodarskimi presojami, ki jih opravi Komisija na področju državnih pomoči, sodišče Unije nikakor ni pristojno za to, da gospodarsko presojo Komisije nadomesti s svojo. Kljub temu mora sodišče Unije med drugim preveriti ne le vsebinsko pravilnost navedenih dokazov, njihovo zanesljivost in doslednost, ampak tudi, ali ti dokazi vsebujejo vse upoštevne podatke, ki jih je treba upoštevati pri presoji zapletenega položaja, in ali lahko utemeljijo iz njih izvedene sklepe (sodba z dne 20. decembra 2017, Španija/Komisija, C-81/16 P, EU:C:2017:1003, točka 70 in navedena sodna praksa).
- 105 Čeprav Kraljevina Španija trdi, da Splošno sodišče ni opravilo nadzora nad presojo Komisije, kar zadeva zanesljivost primerjalne študije iz leta 2008, v skladu s to sodno prakso, je treba ugotoviti, da le z zatrjevanjem, da pomanjkljivosti primerjalne študije iz leta 2008 izvirajo iz izbire metodologije španskih organov, ta država članica ni predložila nobenega konkretnega elementa, ki bi podprl njene trditve.
- 106 Iz tega sledi, da je treba ta tretji pritožbeni razlog zavreči kot nedopusten in vsekakor zavrniti kot neutemeljen.
- 107 Ker nobenemu od pritožbenih razlogov, ki jih je Kraljevina Španija navedla v podporo svoji pritožbi, ni bilo ugodeno, je treba pritožbo v celoti zavrniti.

Stroški

- 108 Člen 184(2) Poslovnika Sodišča določa, da če pritožba ni utemeljena, Sodišče odloči o stroških. Člen 138(1) tega poslovnika, ki se v pritožbenem postopku uporablja na podlagi člena 184(1) navedenega poslovnika, določa, da se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki.

¹⁰⁹ Komisija je predlagala, naj se Kraljevini Španiji naloži plačilo stroškov, in ker ta s predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

- 1. Pritožba se zavrne.**
- 2. Kraljevini Španiji se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi